

EKSĀMENS ĢEOGRĀFIJĀ
vidusskolai
 2015
 SKOLĒNA DARBA LAPA
1. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

1. uzdevums (6 punkti).

Atrodi katram dabas procesam atbilstošo cēloni! Tabulā pretī dabas procesam ieraksti atbilstošā cēloņa ciparu!

Aizpilda skolotājs:

Dabas process	Dēdēšana	Noslīdenis	Paisums un bēgums	Tornado	Pali	Abrāzija
Atbilde						

- Lietusgāzes vai ilgstošas lietavas, gruntsūdens līmeņa celšanās.
- Iežu noārdīšanās fizikālu, ķīmisku vai bioķīmisku procesu rezultātā.
- Lietus, sniega un ledus kušana.
- Vijņu ārdošā darbība okeāna, jūras, ezera vai lielas ūdenskrātuves krastā.
- Mēness un Saules pievilkšanas spēks.
- Silta un mitra gaisa uzplūšana plašai sakarsētai sauszemes teritorijai.

1. _____
 2. _____
 3. _____
 4. _____
 5. _____
 6. _____

Kopā par 1. uzd.:

2. uzdevums (5 punkti).

Katrā atbilžu rindā ir viens lieks, neiederīgs nosaukums. Nosvītro tā burtu ar X!

1. Pasaules lielākās lidostas pēc pasažieru apgrozības atrodas:

A Atlantā **B** Čikāgā **C** Londonā **D** Stokholmā **E** Tokijā

1. _____

2. Krāsainās metalurģijas izejvielas ir:

A boksīti **B** vara rūda **C** dzelzs rūda **D** alvas rūda **E** svina rūda

2. _____

3. Eiropas Savienības valstis ir:

A Lietuva **B** Norvēģija **C** Polija **D** Lielbritānija **E** Grieķija

3. _____

4. Pasaules nabadzīgākās valstis ir:

A Afganistāna **B** Butāna **C** Etiopija **D** Eritreja **E** Kuveita

4. _____

5. Valstis ar augstāko apdzīvotības blīvumu ir:

A Vatikāns **B** Monako **C** Singapūra **D** Ķīna **E** Malta

5. _____

Kopā par 2. uzd.:

3. uzdevums (8 punkti).
Izpildi prasīto!

Mērogs: 1 : 1 500 000

3.1. Kādā virzienā no Līvāniem atrodas Krāslava? _____

3.1. _____

3.2. Cik lielā attālumā no Daugavpils atrodas Lielvārde (gaisa līnijā)?

3.2. _____

3.3. Kurā Daugavas krastā (labajā vai kreisajā) atrodas briedis? _____

3.3. _____

3.4. Vasaras brīvlaikā esi nolēmis ar plostu nobraukt pa Daugavu visā tās garumā Latvijas teritorijā.

No kuras kaimiņvalsts robežas sāksies ceļojums? _____

Kura būs pirmā Latvijas pilsēta tavā ceļā? _____

3.4. _____

3.5. Cik hidroelektrostacijas ir uzbūvētas uz Daugavas? _____

3.5. _____

3.6. Ieraksti kartoshēmā trīs kultūrvēsturiskos novadus, caur kuriem plūst Daugava!

3.7. Izskaidro, kāpēc „Daugavas loki” ir aizsargājama dabas teritorija!

3.6. _____

3.7. _____

Kopā par
3. uzd.:

4. uzdevums (6 punkti).**Sagrupē dotās saimniecības nozares atbilstoši saimniecības sektoriem un ieraksti tabulā!**

Dotās nozares: medniecība, grāmatvedības pakalpojumi, ūdens apgāde, telekomunikācijas, elektrisko iekārtu ražošana, lopkopība.

Primārais sektors	Sekundārais sektors	Terciārais sektors

4. _____

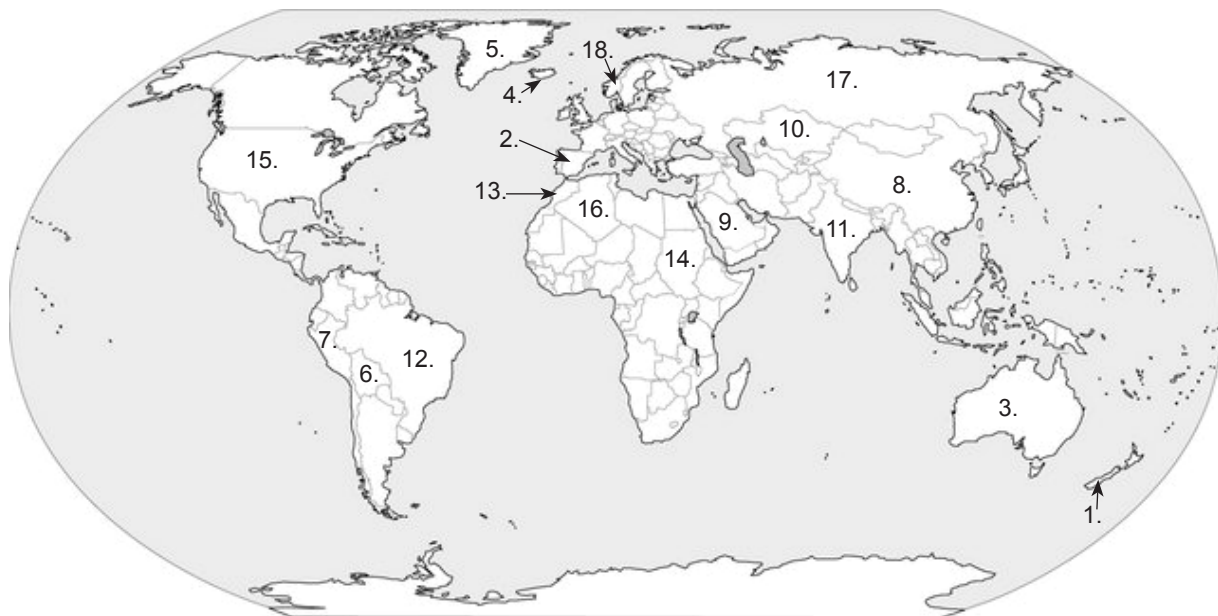
5. uzdevums (8 punkti).**Aizpildi tabulu, ar X atzīmējot katram kultūras reģionam raksturīgus kultūras elementus!**

Kultūras reģions \ Kultūras elements	Islāma	Slāvu	Kīnas – Japānas	Eiroaustrālijas
Totēmisms				
Haikas un kimono				
Pareizticība				
Parandžas un burkas				
Mošejas un minareti				
Konfūcisms un budisms				
Sādžas				
Maoru kokgriezumi				

5. _____

6. uzdevums (10 punkti).**Pēc dotajiem raksturojumiem sameklē kartē atbilstošo valsti un aizpildi tabulu!**

Raksturojums	Valsts nosaukums	Skaitlis kartoshēmā
Valsts, kurā dzīvo kataloņi, baski, galīsieši		1. _____
Valsts, kura atrodas Indostānas pussalā		2. _____
Latīņamerikas valsts, kurā valsts valoda ir portugāļu valoda		3. _____
Lielākā absolūtā monarhija pēc teritorijas Āzijā, atrodas uz pussalas		4. _____
Valsts, kurai pieder Havaju salas		5. _____
Islāma kultūras reģiona valsts – karaliste Āfrikas ziemeļos		6. _____
Valsts, kurā atrodas Pērļu upes delta		7. _____
Valsts, kurā atrodas lielākais ledājs Eiropā – Vahdnajegidls		8. _____
Latīņamerikas valsts, kurai ir divas oficiālās galvaspilsētas – Sukre un Lapasa		9. _____
Valsts, kuras pamatiedzīvotāji ir maori		10. _____

Kopā par 6. uzd.:

Kopā par 1. daļu:

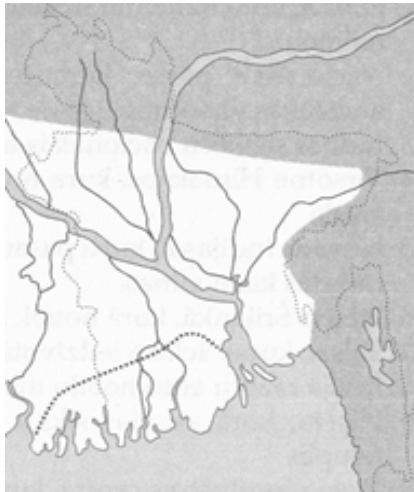
EKSĀMENS ĢEOGRĀFIJĀ
vidusskolai
 2015
 SKOLĒNA DARBA LAPA
2. daļa

Vārds _____
 Uzvārds _____
 Klase _____
 Skola _____

1. uzdevums (14 punkti).

Aplūko kartoshēmu, kurā redzama Gangas un Bramaputras delta, un izpildi prasīto!

Aizpilda skolotājs:

1.1. Uzraksti, kuras valsts teritorijā atrodas šī delta! (1 punkts)

1.1. _____

1.2. Uzraksti, kurā klimata joslā un dabas zonā (biomā) delta atrodas! (2 punkti)

Klimata josla: _____

Dabas zona (bioma): _____

1.2. _____

1.3. Uzraksti, kā veidojas delta! (1 punkts)

1.3. _____

1.4. Uzraksti divus šo abu upju ūdensguves veidus! (2 punkti)

- _____
- _____

1.4. _____

1.5. Uzraksti, kurā gadalaikā upēs ir augsts ūdens līmenis! Izskaidro, kāpēc! (2 punkti)

Gadalaiks: _____

Skaidrojums: _____

1.5. _____

1.6. Uzraksti, kādas sekas cilvēku dzīvē rada plūdi upes deltā! (2 punkti)

- _____
- _____

1.6. _____

1.7. Uzraksti divus faktorus, kas ietekmē apdzīvotības blīvumu deltas rajonā! (2 punkti)

- _____
- _____

1.7. _____

1.8. Deltas rajonā aug pasaulē lielākās mangrovju audzes. Uzraksti, kāda ir to nozīme! (2 punkti)

- _____
- _____

1.8. _____

Kopā par 1. uzd.: _____

2. uzdevums (11 punkti).**Veic uzdoto par ģeogrāfiskām ainavām!**

2.1. Izskaidro atšķirības starp jēdzieniem „ģeogrāfiskā ainava” un „ kultūrainava”! (2 punkti)

2.1. _____

2.2. Korāļļu rīfi ir viena no vecākajām ekosistēmām uz Zemes. Ar diviem piemēriem izskaidro, kā cilvēku saimnieciskā darbība apdraud to izplatību! (2 punkti)

- _____
- _____

2.2. _____

2.3. Ar diviem piemēriem izskaidro, kāpēc ainavu daudzveidībai ir nozīmīga loma Zemes bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā! (2 punkti)

- _____
- _____

2.3. _____

2.4. Izlasi doto tekstu, apskati attēlu par pilsētas mikroklimatu un atbildi uz jautājumiem! (5 punkti)
Pilsētu augšana izraisa ne tikai dabas ekosistēmu, ģeogrāfisko ainavu pārveidošanu vai pat iznīcināšanu, bet arī nozīmīgas pārmaiņas, kas ietekmē klimatu un laikapstākļus. Dažādu faktoru ietekmē veidojas specifisks pilsētas mikroklimats.

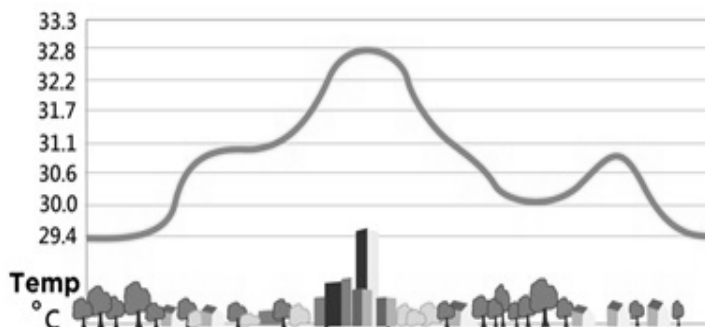
2.4.1. Kā sauc šādas temperatūras situāciju pilsētā?

2.4.2. Kurā pilsētas daļā ir augstākā temperatūra?

2.4.3. Nosauc vismaz divus cēloņus šādai situācijai pilsētās!

- _____
- _____

2.4.4. Izskaidro, kādas sekas var būt šādai situācijai!

2.4. _____

Kopā par
2. uzd.:

3. uzdevums (8 punkti).

Izpildi prasīto!

3.1. Izskaidro jēdzienu „iedzīvotāju demogrāfiskā struktūra”! (1 punkts)

3.1. _____

3.2. Aplūko dzimumvecumstruktūras piramīdas, pieraksti katrai atbilstošo ataudzes raksturu (progresīvs, regresīvs, stacionārs) un atbilstošu valsts piemēru (Latvija, Etiopija, Kanāda)! (3 punkti)

Ataudzes raksturs: _____ Valsts piemērs: _____	Ataudzes raksturs: _____ Valsts piemērs: _____	Ataudzes raksturs: _____ Valsts piemērs: _____

3.2. _____

3.3. Uzraksti, kādas divas sociālekonomiskas problēmas ir raksturīgas valstīm, kurās ir progresīvs ataudzes raksturs! (2 punkti)

- _____
- _____

3.3. _____

3.4. Uzraksti, kādas divas sociālekonomiskas problēmas ir raksturīgas valstīm, kurās ir regresīvs ataudzes tips! (2 punkti)

- _____
- _____

3.4. _____

Kopā par 3. uzd.:

4. uzdevums (20 punkti).
Izpildi prasīto par enerģētiku!

4.1. Izskaidro jēdzienu! (1 punkti)

Enerģētiskie dabas resursi _____

4.1. _____

4.2. Aizpildi tabulu, ieraksti iztrūkstošo informāciju! (3 punkti)

Elektrostacija	Valsts	Alternatīvais energoresurss
		biomasa
Ransa		
	ASV	

4.2. _____

4.3. Atpazīsti attēlā redzamo alternatīvo enerģijas ieguves veidu! (10 punkti)

4.3.1. Pieraksti enerģijas ieguves veidu un valsti, kuras energobilancē šim enerģijas veidam ir būtiska nozīme! Pamato atbildi! (6 punkti)

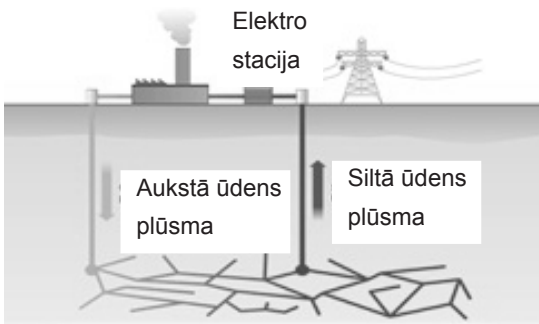
Enerģijas ieguves veids:

Valsts:

Pamatojums: _____

Enerģijas ieguves veids:

Valsts:

Pamatojums: _____

4.3.2. Izvēlies vienu no iepriekš nosauktajiem alternatīvajiem enerģijas ieguves veidiem un aizpildi tabulu! (4 punkti)

Enerģijas ieguves veids:	Priekšrocības:	Trūkumi:
	1. _____	1. _____
	_____	_____
	_____	_____
	2. _____	2. _____
	_____	_____
	_____	_____

4.3. _____

Uzmanību! 4. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

4. uzdevuma turpinājums

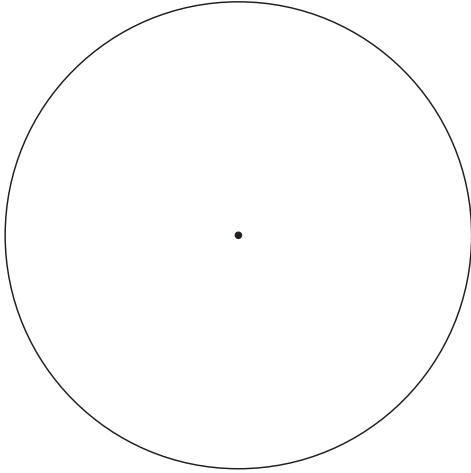
4.4. Uzzīmē sektoru diagrammu par atjaunojamo energoresursu patēriņa struktūru Latvijā 2013. gadā! (4 punkti)

Malka 48%

Koksnes atlikumi, šķelda 20%

Bioenerģija 10%

Citi energoresursi 22%

4.4. _____

4.5. Uzraksti divus būtiskus iemeslus, kāpēc nākotnē pasaulē būtu jāpalielina enerģijas ieguve no alternatīvajiem energoresursiem! (2 punkti)

1. _____

2. _____

4.5. _____

Kopā par
4. uzd.:

5. uzdevums (15 punkti).

Izpildi prasīto!

5.1. Aplūko kartoshēmu! Raksturo tropu mežu izplatību! (1 punkts)

5.1. _____

5.2. Uzraksti divas klimata joslas, kurās atrodas tropu meži! (1 punkts)

- _____
- _____

5.2. _____

5.3. Uzraksti divus faktorus, kas veicina tropu mežu veidošanos! (2 punkti)

- _____
- _____

5.3. _____

Uzmanību! 5. uzdevuma turpinājums nākamajā lappusē.

5. uzdevuma turpinājums

5.4. Izmantojot datus tabulā, aprēķini cik procentu no Brazīlijas un Meksikas teritorijas aizņem tropu meži! Parādi risinājuma gaitu! (3 punkti)

Valsts	Mežu platība (tūkst. ha)	Mežainums (%)
Brazīlija	477698	
Meksika	19582	

Vieta risinājumam:

5.4. _____

5.5. Salīdzini iegūtos rezultātus un izskaidro atšķirības! (2 punkti)

5.5. _____

5.6. Uzraksti divus atšķirīgus tropu mežu iznīcināšanas cēloņus! (2 punkti)

- _____
- _____

5.6. _____

5.7. Izskaidro, kāpēc tropu mežu iznīcināšanas rezultātā iegūtās aramzemes ātri zaudē auglību! (2 punkti)

5.7. _____

5.8. Uzraksti divas saimniecības nozares, kurās izmanto koksnes resursus! (2 punkti)

- _____
- _____

5.8. _____

Kopā par
5. uzd.:

Kopā par
2. daļu:

EKSĀMENS ĢEOGRĀFIJĀ
vidusskolai
2015
SKOLĒNA DARBA LAPA
3. daļa

Vārds _____

Uzvārds _____

Klase _____

Skola _____

3. daļa (12 x 2 = 24 punkti).

Izvēlies vienu no tematiem, atzīmē izvēli un uzraksti apmēram 200 vārdus garu argumentētu pārspriedumu! Strukturē pārsprieduma saturu, pamato savu viedokli, izmantojot konkrētus faktus, lieto ģeogrāfiskos nosaukumus un atbilstošus jēdzienus, uzraksti secinājumus!

- Novērtē sauszemes transporta veidu ietekmi uz vidi!
- Izskaidro mūsdienu starptautisko konfliktu cēloņus un sekas!

Uzmetums.

EKSĀMENS ĢEOGRĀFIJĀ
vidusskolai
 2015
 DARBA VĒRTĒTĀJA LAPA

Vērtēšanas kritēriji

1. daļa

Uzd. nr.	Kritēriji	Punktu kopskaits
1. uzd.	1 punkts par katru pareizu atbildi.	6
2. uzd.	1 punkts par katru pareizi nosvītrotu neiederīgo, lieko nosaukumu; ja rindā nosvītro vairāk nekā vienu nosaukumu – 0 punktu.	5
3. uzd.	3.1. 1 punkts par pareizu atbildi.	8
	3.2. 1 punkts par pareizu atbildi.	
	3.3. 1 punkts par pareizu atbildi.	
	3.4. 1 punkts par katru pareizu atbildi. Kopā 2 punkti.	
	3.5. 1 punkts par pareizu atbildi.	
	3.6. 1 punkts par trīs pareizi ierakstītiem novadiem; ja ierakstīts viens vai divi novadi – 0 punktu.	
3.7. 1 punkts par pareizu atbildi.		
4. uzd.	1 punkts par katru pareizi ierakstītu saimniecības nozari.	6
5. uzd.	1 punkts par katru pareizi atzīmētu kultūras elementu. Ja vienam elementam atzīmēti vairāki reģioni – 0 punktu	8
6. uzd.	1 punkts par katru pareizu skaitli un ģeogrāfisko nosaukumu; ja atbildē ir tikai skaitlis vai nosaukums – 0 punktu.	10
Kopā		43

2. daļa

Uzd. nr.	Kritēriji	Punktu kopskaits
1. uzd.	1.1. 1 punkts par pareizi uzrakstītu valsti.	14
	1.2. 1 punkts par pareizi uzrakstītu klimata joslu, 1 punkts par pareizi uzrakstītu dabas zonu. Kopā 2 punkti.	
	1.3. 1 punkts par pareizu atbildi.	
	1.4. 1 punkts par katru pareizu ūdensguves veidu. Kopā 2 punkti.	
	1.5. 1 punkts par pareizi uzrakstītu sezonu, 1 punkts par skaidrojumu. Kopā 2 punkti.	
	1.6. 1 punkts par katru pareizu atbildi. Kopā 2 punkti.	
	1.7. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu faktoru. Kopā 2 punkti.	
	1.8. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu atbildi. Kopā 2 punkti.	
2. uzd.	2.1. 2 punkti par pareizi uzrakstītu atbildi, 1 punkts par daļēji pareizu atbildi.	11
	2.2. 1 punkts par katru pareizu piemēru. Kopā 2 punkti.	
	2.3. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu piemēru. Kopā 2 punkti.	
	2.4. 1 punkts par pareizi uzrakstītu jēdzienu, 1 punkts par pareizi nosauktu pilsētas daļu, 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu cēloni, 1 punkts par pareizi uzrakstītām sekām. Kopā 5 punkti.	

3. uzd.	3.1. 1 punkts par pareizi izskaidrotu jēdzienu.	8
	3.2. 1 punkts par katru pareizi izvēlētu ataudzes raksturu un atbilstošu valsti; ja pareizi uzrakstīts tikai ataudzes raksturs vai valsts piemērs – 0 punktu. Kopā 3 punkti.	
	3.3. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu problēmu. Kopā 2 punkti.	
	3.4. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu problēmu. Kopā 2 punkti.	
4. uzd.	4.1. 1 punkts par pareizi izskaidrotu jēdzienu.	20
	4.2. 1 punkts par pareizi ierakstītu valsti un energoresursu; ja ierakstīta tikai valsts vai energoresurss – 0 punktu. Kopā 3 punkti.	
	4.3. 1 punkts par katru enerģijas ieguves veidu, 1 punkts par katru pareizu valsti, 1 punkts par katru pareizu pamatojumu, 1 punkts par katru pareizu atbildi tabulā. Kopā 10 punkti.	
	4.4. 1 punkts par apzīmējumiem, 1 punkts par secīgi (no lielākā uz mazāko) izkārtotiem datiem diagrammā, 2 punkti par pareizi atliktiem sektoriem; ja sektori atlikti neprecīzi – 1 punkts. Kopā 4 punkti.	
	4.5. 1 punkts par katru pareizu iemeslu. Kopā 2 punkti.	
5. uzd.	5.1. 1 punkts par pareizi raksturotu tropu mežu izplatību.	15
	5.2. 1 punkts par divām pareizi uzrakstītām klimata joslām; ja uzrakstīta viena klimata josla – 0 punktu.	
	5.3. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu faktoru. Kopā 2 punkti.	
	5.4. 1 punkts par pareizi atrastu informāciju par valstu platībām. 1 punkts par risinājuma gaitu. 1 punkts par pareizu rezultātu. Kopā 3 punkti.	
	5.5. 2 punkti par pareizi izskaidrotām atšķirībām; ja skaidrojums ir nepilnīgs – 1 punkts.	
	5.6. 1 punkts par katru pareizi uzrakstītu cēloni. Kopā 2 punkti.	
	5.7. 2 punkti par pareizu skaidrojumu; ja skaidrojums ir nepilnīgs – 1 punkts.	
	5.8. 1 punkts par katru saimniecības nozari. Kopā 2 punkti.	
Kopā		68

3. daļa*

Kritēriji Punkti	1. Saturs un darba organizācija	2. Analīze un argumentācija	3. Fakti un ģeogrāfiskie nosaukumi	4. Jēdzienu un ģeogrāfiskās valodas lietojums
3	Saturs pilnībā atbilst tematam un uzdevuma nosacījumiem. Saturs loģiski sakārtots. Domas izteiktas skaidri un pārliecinoši.	Autors izdara loģiski izrietošus un argumentētus secinājumus. Sniedz raksturīgākās pazīmes, tendences un vērtē veidojušās problēmas, pamato to veidošanās ģeogrāfiskā izvietojuma likumsakarības.	Aprakstā pareizi lietoti vairāk kā 15 ģeogrāfiskie nosaukumi, fakti. Tie iesaistīti raksturojumā, to būtiski papildinot . Prot atlasīt būtiskos faktus no maznozīmīgiem.	Skolēns aprakstā lieto bagātu un precīzu ģeogrāfisko valodu, iesaistot tekstā vairāk kā 10 ģeogrāfiskos jēdzienus. Ģeogrāfisko nosaukumu un jēdzienu rakstībā nav kļūdu .
2	Satura izklāsts nepilnīgs, bet pamatā atbilst uzdevuma nosacījumiem.	Autors raksturo procesus, bet secinājumi ir vispārināti, ne vienmēr – argumentēti. Aprakstā neparādās procesu ietekme uz ekonomisko un sociālo situāciju konkrētajā reģionā vai valstī.	Aprakstā pareizi lietoti 9–14 ģeogrāfiskie nosaukumi, fakti. Prot atlasīt būtiskos faktus no maznozīmīgiem. To lietojumā pieļautas dažas neprecizitātes.	Skolēns aprakstā lieto ģeogrāfisko valodu, iesaistot 6–9 ģeogrāfiskos jēdzienus. Atsevišķos gadījumos jēdzienu lietojumā ir neprecizitātes. Ģeogrāfisko nosaukumu un jēdzienu rakstībā nav kļūdu .
1	Daļēji izpildīts uzdevuma nosacījums. Apraksts primitīvs, grūti izsekot autora domai.	Izsaka apgalvojumus, kas nav argumentēti. Spēj novērtēt, tikai lietojot vispārīgas frāzes, arī viedoklis nav pamatots.	Aprakstā pareizi lietoti 5–8 ģeogrāfiskie nosaukumi, fakti. Ģeogrāfisko nosaukumu uzskaitījums nav mērķtiecīgs, tas nepalīdz atklāt autora domu.	Ģeogrāfiskā valoda nabadzīga, tekstā ir iesaistīti mazāk nekā 5 ģeogrāfiskie jēdzieni. Ģeogrāfisko nosaukumu un jēdzienu rakstībā ir vairākas kļūdas .
0	Neatbilst tematam. Skolēns neveido aprakstu, bet tikai uzskaita skaitļus un faktus.	Aprakstā nav analīzes un argumentācijas.	Aprakstā lietoti 1–4 ģeogrāfiskie nosaukumi, fakti.	Nelieto ģeogrāfisko valodu un jēdzienus.

* 3. daļā iegūto punktu skaits jāreizina ar 2.

Kopā par 3. daļu – 24 punkti.